

ÜCRETSİZ DERS NOTU ÖZETİ

Geniş Kapsamlı SPL

SPL Düzey 2

Sermaye Piyasası Lisanslama - Geniş Kapsamlı

Bu PDF'teki bölüm	6 bölüm
Modüldeki toplam bölüm	60 bölüm
Formül sayısı	5 formül
Son güncelleme	17 Eylül 2026

Bu belge **Geniş Kapsamlı SPL** modülünün ücretsiz bölümlerinden derlenmiştir. Tamamı ve güncel hâli:

<https://www.finlisans.com/ders-notlari/genis-kapsamli-spl>

© 2026 FinLisans · finlisans.com · Ticari amaçla çoğaltılamaz.

İçindekiler

1. Sermaye Piyasası Temel Kavramlar ve Unsurlar
2. Sermaye Piyasası Temel Kavramlar ve Unsurlar • Sermaye Piyasasının Unsurları, Kurumları ve Düzenleme Esasları
3. Sermaye Piyasasının Unsurları, Kurumları ve Düzenleme Esasları • Sermaye Piyasası Araçları, Kaydi Sistem ve İhraç Esasları
5. Sermaye Piyasası Araçları, Kaydi Sistem ve İhraç Esasları • Kamuyu Aydınlatma Belgeleri, Sorumluluk Rejimi ve Halka Açık Ortaklık Esasları
6. Kamuyu Aydınlatma Belgeleri, Sorumluluk Rejimi ve Halka Açık Ortaklık Esasları • Halka Açık Ortaklıklarda Sermaye Yapısı, Yönetim ve Pay Sahibi Hakları

Bu PDF, **Geniş Kapsamlı SPL** ders notunun ücretsiz olarak yayımlanan ilk 6 bölümünü içerir. Modülün tamamı 60 bölümden oluşur; kalan 54 bölüm ile soru bankası, sesli anlatım ve deneme sınavları finlisans.com üzerinde yer alır.

Bölümler web sayfasında birbiriyle örtüşecek şekilde hazırlandığı için, bu PDF’te aynı maddenin ikinci ve sonraki tekrarları ayıklanmıştır (161 yinelenen madde). Madde sırası ve bölüm numaraları web sayfasıyla aynıdır.

1. Sermaye Piyasası Temel Kavramlar ve Unsurlar

Temel Kavramlar

- Sermaye Piyasası: Orta ve uzun vadeli ödünç verilebilir fonların, sermaye piyasası araçlarının alım satımı yoluyla tasarruf sahiplerinden fon talep edenlere aktarıldığı ve taraflar arasında doğrudan finansman köprüsü kuran piyasadır.
- Birincil Piyasa: Sermaye piyasası araçlarının ihraççısı tarafından ilk defa piyasaya çıkarılarak alıcılara satıldığı, reel piyasaya kaynak girişinin ve mülkiyetin tabana yayılmasının sağlandığı ilk aşama piyasasıdır.
- İkincil Piyasa: Daha önce ihraç edilmiş sermaye piyasası araçlarının tasarruf sahipleri arasında el değiştirdiği, ihraççıya doğrudan fon akışı sağlamayan ancak likidite ve fiyat tespiti gibi kritik fonksiyonları üstlenen piyasadır.
- Spot Piyasa: Belirli miktarda bir mal veya kıymetin ve bunların karşılığı olan nakit bedelin, işlemin gerçekleşmesinin hemen ardından el değiştirmesini sağlayan, Borsa İstanbul Pay Piyasası gibi örnekleri bulunan piyasalardır.
- Vadeli Piyasa: İleri bir tarihte teslimatı yapılmak üzere herhangi bir malın veya finansal aracın bugünden alım satımının yapıldığı, forward, swap, futures ve opsiyon işlemlerinin tamamını kapsayan piyasa türüdür.
- İhraççı: Kitle fonlaması platformları aracılığıyla para toplayanlar hariç; sermaye piyasası araçlarını ihraç eden, ihraç için Kurula başvuran tüzel kişiler ile tüzel kişiliği olmasa dahi bu Kanuna tabi yatırım fonlarıdır.
- Nitelikli Yatırımcı: Kurulun yatırım kuruluşlarına ilişkin düzenlemelerinde profesyonel müşteri olarak tanımlanan veya talebe dayalı olarak profesyonel kabul edilen, yüksek yatırım kapasitesine sahip özel kategorideki yatırımcılardır.
- Kurumsal Yatırımcı: Mesleki bir faaliyet olarak tasarruf sahiplerinden topladıkları fonları sermaye piyasası araçlarına yatıran ve elde edilen getiriye paylaştıran, kolektif yatırım kuruluşları gibi yapıları içeren profesyonel yatırımcı grubudur.
- Likidite Fonksiyonu: Yatırımcının elindeki sermaye piyasası aracını nakit ihtiyacı veya portföy değişimi amacıyla ikincil piyasada hızlıca ve adil fiyattan nakde dönüştürebilme imkanını ifade eden piyasa özelliğidir.
- Fiyat Belirleme Fonksiyonu: Birincil piyasada satılacak araçların fiyatının, ikincil piyasada işlem gören benzer araçların piyasa değerleri dikkate alınarak belirlenmesi sürecini kapsayan, piyasalar arası etkileşim fonksiyonudur.
- Vade Belirleme Fonksiyonu: Birincil piyasadaki borçlanma araçlarının vadelerinin belirlenmesinde, ikinci el piyasada işlem gören benzer nitelikteki araçların vade yapılarının referans alınması sürecini tanımlayan fonksiyondur.
- Finansal Piyasa: Tasarruf fazlası olan birimler ile kaynak ihtiyacı içinde olan fon talep eden birimler arasındaki akışı sağlayarak tasarrufları yatırımlara dönüştüren, para ve sermaye piyasalarını kapsayan genel sistemdir.
- Sermaye Piyasası: Orta ve uzun vadeli fonların arz ve talebinin karşılaştığı piyasadır.
- Birincil Piyasa: Sermaye piyasası araçlarının ilk defa ihraç edilip satıldığı piyasadır.
- İkincil Piyasa: İhraç edilmiş araçların yatırımcılar arasında el değiştirdiği piyasadır (Borsa gibi).
- İhraççı: Sermaye piyasası araçlarını ihraç eden tüzel kişiler ve yatırım fonlarıdır.
- Nitelikli Yatırımcı: Profesyonel müşteriler ve belirli kıstasları sağlayan büyük ölçekli yatırımcılardır.
- Spot Piyasa: Ödeme ve teslimatın işlem anında yapıldığı piyasadır.

Önemli Noktalar

- Yatırım fonları, tüzel kişilikleri olmamasına rağmen 6362 sayılı Kanun kapsamında ihraççı olarak kabul edilen istisnai bir gruptur.
- Kitle fonlaması platformları aracılığıyla para toplayanlar, Kanun'daki ihraççı tanımının dışında tutulmuştur.

Önemli Noktalar

- İkincil piyasalar, birincil piyasaların aksine ihraççı şirketlere doğrudan yeni bir fon akışı sağlamazlar.
- Gerçek kişiler ve donatma iştirakleri, mevzuat gereği sermaye piyasası aracı ihraç edemezler; ihraççılar tüzel kişi veya yatırım fonu olmalıdır.
- Riskleri dağıtmak, mülkiyeti tabana yaymak ve likidite sağlamak fonksiyonları para piyasasından ziyade sermaye piyasasına özgü niteliklerdir.
- Sermaye piyasası araçları ihraççı tarafından ilk kez satıldığında birincil piyasa işlemi, yatırımcılar arasında el değiştirdiğinde ikincil piyasa işlemi gerçekleşir.
- Vadeli piyasalar; forward, swap, futures ve opsiyon işlemlerinin tamamını bünyesinde barındıran geniş bir kapsama sahiptir.
- İkincil piyasalar ihraççıya doğrudan fon sağlamaz ancak likidite ve fiyat referansı sağlar.
- Yatırım fonları tüzel kişiliği olmamasına rağmen kanunen ihraççı kabul edilir.
- Gerçek kişiler ve donatma iştirakleri (yatırım fonları hariç tüzel kişiliği olmayanlar) ihraççı olamaz.
- Vadeli piyasalar forward, swap, futures ve opsiyon işlemlerini kapsar.

Sık Yapılan Hatalar

- Hata: İkincil piyasadaki işlemlerin şirkete doğrudan nakit girişi sağladığını düşünmek. Doğru: Şirkete fon girişi sadece birincil piyasadaki ilk ihraç aşamasında gerçekleşir.
- Hata: Sadece tüzel kişilerin ihraççı olabileceğini varsaymak. Doğru: Tüzel kişiliği olmayan yatırım fonları da Kanun kapsamında ihraççı statüsündedir.
- Hata: Gerçek kişilerin sermaye piyasası aracı ihraç edebileceğini sanmak. Doğru: İhraççılar sadece tüzel kişiler ve yatırım fonları olabilir; gerçek kişiler ihraççı olamaz.
- Hata: Spot piyasa ile vadeli piyasayı karıştırmak. Doğru: Spot piyasada değişim işlem anında gerçekleşirken, vadeli piyasada teslimat ve ödeme ileri bir tarihte yapılır.
- Hata: Nitelikli yatırımcının sadece kurumlardan oluştuğunu düşünmek. Doğru: Belirli kriterleri sağlayan veya talebe dayalı profesyonel kabul edilen bireysel yatırımcılar da nitelikli yatırımcı olabilir.
- İkincil piyasada yapılan işlemlerin şirketin kasasına para soktuğunu düşünmek (Para yatırımcılar arasında el değiştirir).
- Gerçek kişilerin doğrudan menkul kıymet ihraç edebileceğini sanmak.
- Sermaye piyasasını kısa vadeli fon piyasası olan para piyasası ile karıştırmak.

2. Sermaye Piyasası Temel Kavramlar ve Unsurlar • Sermaye Piyasasının Unsurları, Kurumları ve Düzenleme Esasları

Temel Kavramlar

- **İhraççı:** Kitle fonlaması platformları hariç, sermaye piyasası araçlarını ihraç eden veya halka arz edilen tüzel kişiler ile bu kanuna tabi yatırım fonlarını ifade eder; gerçek kişiler ihraççı olamaz.
- **Nitelikli Yatırımcı:** Kurul düzenlemelerinde tanımlanan profesyonel müşteriler ile portföy büyüklüğü belirli bir tutarın üzerinde olan ve özel koruma statüsünden farklı yararlanan yatırımcı kategorisidir.
- **Kurumsal Yatırımcı:** Mesleki bir faaliyet olarak diğer tasarruf sahiplerinden topladıkları fonları sermaye piyasasında yöneten ve getiriye tasarruf sahiplerine dağıtan kolektif yatırım kuruluşları gibi kurumlardır.
- **Borsa:** Sermaye piyasası araçlarının güven ve istikrar içinde alım satımını sağlayan, fiyatları ilan etmeye yetkili, likidite ve itibar sağlama fonksiyonu olan tüzel kişiliği haiz kurumlardır.
- **Çerçeve Kanun:** 6362 sayılı SPKn'nun emredici hükümler dışında ana esasları belirleyip detaylı düzenleme yetkisini uzmanlaşmış kamu otoritesi olan Kurul'a bırakan piyasa düzenleyici niteliğidir.
- **Menkul Kıymet:** Ortaklık veya alacaklılık hakkı sağlayan, paylar, borçlanma araçları ve menkul kıymetleştirilmiş varlıklara dayalı araçları kapsayan, tek başına hak bahşeden sermaye piyasası araçlarıdır.
- **Depo Sertifikası:** Yurt dışındaki ihraççıların kıymetlerini temsil eden ve Türkiye'de kayden izlenmesini sağlayan, temsil ettiği kıymet dışında ek bir hak vermeyen sermaye piyasası aracıdır.
- **Yapılandırılmış Finansman:** Kendi başına likit olmayan varlıkların bir havuzda toplanarak bu varlıkların nakit akımlarına dayalı menkul kıymet ihraç edilmesi esasına dayanan finansal tekniktir.
- **Öz Düzenleyici Kuruluş:** Borsaların kendi üyeleri için meslek kuralları belirleme ve borsa işlemlerine ilişkin kurallar koyarak sermaye piyasası hukukunun gelişimine katkı sağlama yetkisini ifade eder.
- **Kotasyon Kriterleri:** Bir şirketin borsada işlem görebilmesi için sağlaması gereken, belirli ekonomik büyüklüklere ulaşıldığını ve kurumsal itibarın sağlandığını gösteren giriş koşullarıdır.
- **Sermaye Piyasası Kurumları:** Yatırım kuruluşları, portföy yönetim şirketleri ve merkezi takas kuruluşları gibi piyasanın etkin çalışması için uzmanlaşmış ve Kurul'dan yetki belgesi almış yardımcı kuruluşlardır.
- **Piyasa Düzenleyici Metin:** Uygulama sonuçlarının sürekli izlenmesini gerektiren, piyasa tepkilerine göre Kurul tarafından tebliğ ve ilke kararlarıyla dinamik şekilde güncellenen mevzuat yapısıdır.
- **İhraççı:** Sermaye piyasası araçlarını ihraç eden tüzel kişiler ve yatırım fonlarıdır (Kitle fonlaması hariç).
- **Nitelikli Yatırımcı:** Profesyonel müşteriler ile talebe dayalı profesyonel kabul edilenleri kapsayan özel yatırımcı kategorisidir.
- **Çerçeve Kanun:** Ana esasları belirleyip teknik detayların düzenlenmesini idari otoriteye (SPK) bırakan kanun yapısıdır.
- **Menkul Kıymet:** Paylar, borçlanma araçları ve bunlara ilişkin depo sertifikaları gibi ortaklık veya alacaklılık hakkı sağlayan araçlardır.
- **Menkul Kıymetleştirme:** Likit olmayan varlıkların havuzlanarak nakit akışına dayalı menkul kıymetlere dönüştürülmesi tekniğidir.

Önemli Noktalar

- Yatırım fonları hariç olmak üzere, tüzel kişiliği bulunmayan kuruluşlar, gerçek kişiler veya donatma iştirakleri sermaye piyasası aracı ihraç edemez.
- TCMB, Hazine ve Maliye Bakanlığı ile varlık kiralama şirketlerinin ihraçlarında izahname hazırlama ve Kurul onayı alma zorunluluğu bulunmamaktadır.
- TCMB ve Hazine ihraçlarında SPKn madde 31'de yer alan borçlanma aracı ihraç limitlerine uyulması zorunlu değildir.
- Genel hükümlerin uygulanabilmesi için SPKn ve ikincil mevzuatta hüküm bulunmaması ve özel kanunda SPKn'nun uygulanmayacağına belirtilmesi şarttır.

Önemli Noktalar

- Bankalar; kuruluş, gözetim, muhasebe, bağımsız denetim standartları ve temettü dağıtımı konularında SPKn yerine kendi özel mevzuatlarına tabidir.
- Sermaye piyasası faaliyetinde bulunan bankalar hakkında yatırımcı tazmin kararı verilebilmesi için BDDK'dan uygun görüş alınması zorunludur.
- TCMB'nin işlemleri ve bünyesindeki piyasalar, sermaye piyasası araçlarını konu alan teminat sözleşmeleri hariç SPKn kapsamı dışındadır.
- Varantlar, doğrudan ortaklık veya alacaklılık hakkı vermedikleri için menkul kıymet değil, türev araç kategorisinde kabul edilir.
- TCMB, SPKn hükümlerinden (teminat sözleşmeleri hariç) muaftır.
- Hazine ihraçlarında izahname hazırlama ve Kurul onayı zorunluluğu yoktur.
- Bankalar muhasebe ve denetim standartları açısından kendi özel mevzuatına tabidir.
- Sermaye piyasasında hüküm bulunmayan hallerde 'Genel Hükümler' uygulanır.
- Borsaların temel fonksiyonları likidite, ekonomik gösterge olma ve itibar sağlamadır.

Sık Yapılan Hatalar

- Gerçek kişilerin ihraççı olabileceğini düşünmek (Kitle fonlaması hariç ihraççı olamazlar).
- Depo sertifikalarının temsil ettiği kıymetten farklı ek haklar verdiğini sanmak (Ek hak vermezler).
- SPK'nın hapis cezası verme yetkisi olduğunu varsaymak (Sadece suç duyurusunda bulunabilir).

3. Sermaye Piyasasının Unsurları, Kurumları ve Düzenleme Esasları • Sermaye Piyasası Araçları, Kaydi Sistem ve İhraç Esasları

Temel Kavramlar

- Ortaklık Hakkı Sağlayan Menkul Kıymetler: Ortaklığın sermayesinde temsil edilen paylar ile katılma intifa senedi veya kâr zarar ortaklığı belgesi gibi sermayede karşılığı olmasa da pay benzeri haklar sağlayan kıymetlerdir.
- Depo Sertifikası: Yurt dışında yerleşik ihraççıların kıymetlerini temsil eden ve Türkiye'de kayden izlenmesini sağlayan araç olup, temsil ettiği kıymetlerden ayrı bir hak bahşetmeyen temsilci bir belgedir.
- Yapılandırılmış Finansman: Likit olmayan varlıkların bir havuzda toplanarak bu varlıkların nakit akımlarına dayalı menkul kıymet ihraç edilmesi tekniğidir; risk transferi ve getiri sağlamayı amaçlayan tüm ürünleri kapsar.
- Menkul Kıymetleştirme: İşletmelerin kredi veya alacaklarını Özel Amaçlı Kurumlara (SPV) transfer ederek bunlar üzerinden menkul kıymet ihraç etmesi işlemidir; varlığa veya ipoteğe dayalı menkul kıymetler bu kapsamdadır.
- Türev Araçlar: Değeri bir dayanak varlığa veya göstergeye bağlı olan, genellikle küçük bir başlangıç teminatı ile işleme konu edilen ve net bir sona erme yapısı (teslimat veya nakdi uzlaş) gerektiren araçlardır.
- Kaydi Sistem: Sermaye piyasası araçlarının senede bağlanmaksızın Merkezi Kayıt Kuruluşu (MKK) nezdinde bilgisayar ortamında ihraççı, aracı ve hak sahibi bazında izlendiği hukuki sistemdir.
- Merkezi Kayıt Kuruluşu (MKK): Özel hukuk tüzel kişiliğine sahip, anonim ortaklık şeklinde örgütlenmiş ve kaydi sistemdeki kayıtların güvenli tutulmasından sorumlu, Kurul denetimindeki kamu hizmeti yürüten kuruluştur.
- Açıklayıcı Kayıt Sistemi: MKK kayıtlarının kural olarak kurucu değil açıklayıcı nitelikte olduğu, kayıtların aksi ispat edilebildiği ve kayda güvenerek iyiniyetle hak iktisabının söz konusu olmadığı hukuki yaklaşımdır.
- Teminat Yöneticisi: Genel saklama yetkisine sahip, teminata konu varlıkların mülkiyetini devralan veya lehine aynı hak tesis edilen, yatırımcıların haklarını korumakla yükümlü yatırım kuruluşudur.
- İhraç: Sermaye piyasası araçlarının ihraççı tarafından çıkarılarak halka arz edilmek suretiyle veya halka arz edilmeksizin yatırımcılara satılmasını ifade eden hukuki süreçtir.
- Halka Arz: Sermaye piyasası araçlarının satın alınması için her türlü yoldan yapılan genel bir çağrı ve bu çağrı neticesinde belirsiz sayıdaki muhatap kitleye gerçekleştirilen satış ifade eder.
- İzahname: Halka arzda veya borsada işlem görmede hazırlanan, yatırımcıların ihraççı ve araçlar hakkında bilinçli değerlendirme yapmasını sağlayan ve Kurulca onaylanması zorunlu olan kapsamlı belgedir.
- İhraç Belgesi: Sermaye piyasası araçlarının halka arz edilmeksizin yapılacak ihraçlarında kullanılan, izahnameye göre daha dar kapsamlı bilgiler içeren kamuyu aydınlatma belgesidir.
- Kitle Fonlaması (Crowdfunding): Kurulca yetkilendirilmiş platformlar aracılığıyla halktan para toplanması yöntemi olup, bu yöntemle fon toplayan anonim ortaklıklar izahname veya ihraç belgesi hazırlama yükümlülüğünden muaftır.
- Ortaklık Hakkı Sağlayanlar: Pay, katılma intifa senedi ve kâr zarar ortaklığı belgesi gibi kıymetlerdir.
- Alacaklılık Hakkı Sağlayanlar: Tahvil ve benzeri borçlanma araçlarıdır.
- Depo Sertifikası: Yabancı menkul kıymetleri temsil eden ve Türkiye'de kayden izlenmesini sağlayan araçtır.
- Kaydi Sistem: Sermaye piyasası araçlarının senede bağlanmaksızın MKK nezdinde elektronik ortamda tutulmasıdır.
- Türev Araçlar: Değeri bir dayanak varlığa bağlı olan, düşük teminatla işlem gören ve net sona erdirmeye gerektiren araçlardır.

- Teminat Yöneticisi: Teminatlı ihraçlarda varlıkların yönetiminden sorumlu, genel saklama yetkili yatırım kuruluşudur.

Önemli Noktalar

- MKK kayıtları kural olarak açıklayıcıdır, ancak üçüncü kişilere karşı ileri sürmede kayıt tarihi esastır.
- Teminat sözleşmeleri yazılı yapılmak zorundadır, aksi halde geçersizdir.
- Kitle fonlaması işlemleri izahname hazırlama yükümlülüğünden muaftır.
- Teminat yöneticisinin mal varlığı ile yönettiği teminatlar kesin olarak ayrıdır; haczedilemez.
- Teminat yöneticisi için tasarruf amacı dışı kullanımda en az 5 yıl hapis cezası öngörülmüştür.

Sık Yapılan Hatalar

- MKK kayıtlarının her durumda kurucu (hak yaratıcı) olduğunu düşünmek (Aslında açıklayıcıdır).
- Teminat sözleşmelerinde mülkiyetin her zaman devredildiğini sanmak (Sözleşmede belirtilmedikçe devredilmez).
- Türev araçları menkul kıymet kategorisinde değerlendirmek (Ayrı bir sermaye piyasası aracı türüdür).

5. Sermaye Piyasası Araçları, Kaydi Sistem ve İhraç Esasları • Kamuyu Aydınlatma Belgeleri, Sorumluluk Rejimi ve Halka Açık Ortaklık Esasları

Temel Kavramlar

- **İzahname:** İhraççının ve varsa garantörün finansal durumu, performansı ve risklerine dair yatırımcıların bilinçli değerlendirme yapmasını sağlayan, halka arzda zorunlu olan belgedir.
- **İhraç Belgesi:** Sermaye piyasası araçlarının halka arz edilmeksizin ihraç edilmesi durumunda hazırlanan, araçların niteliği ve satış şartlarını içeren ve Kurulca onaylanan belgedir.
- **Halka Açık Ortaklık:** Payları halka arz edilmiş olan veya pay sahibi sayısı beş yüzü aşarak halka arz edilmiş sayılan anonim ortaklıkları ifade eden temel kavramdır.
- **Kayıtlı Sermaye Sistemi:** Anonim ortaklıkların, esas sözleşmedeki tavan dahilinde genel kurul kararına gerek olmaksızın yönetim kurulu kararıyla pay çıkarabildikleri esnek sermaye sistemidir.
- **Tam ve Nakden Ödeme İlkesi:** İhraç edilen pay bedellerinin taksitlendirilmeden derhal ödenmesi kuralıdır; birleşme ve bölünme gibi yapılandırmalarda Kurul bu zorunluluğu kaldırmaya yetkilidir.
- **İllyet Bağı Karinesi:** Yanlış veya eksik bilgi içeren belgenin açıklandığı tarih ile gerçeğin ortaya çıktığı tarih arasındaki işlemlerde, zarar ile belge arasında bağın kurulmuş sayılmasıdır.
- **Halka Arz Eden:** Sahip olduğu sermaye piyasası araçlarını halka arz etmek üzere Kurula başvuran gerçek veya tüzel kişidir; bu kişi ihraççıdan farklı bir sıfat taşıyabilir.
- **Borçlanma Aracı Sahipleri Kurulu:** İhraççının tedavüldeki borçlanma araçlarının sahiplerinden oluşan, ihraç şartlarının değiştirilmesi veya temerrüt gibi durumlarda karar alan kolektif yapıdır.
- **Özet Bölümü:** İzahnamenin temel özelliklerini içeren kısa kısımdır; sadece bu bölüme dayanarak sorumluluk doğmaz, ancak izahnamenin bütünüyle çelişmesi halinde sorumluluk yaratır.
- **Çıkarılmış Sermaye:** Kayıtlı sermaye sistemine tabi olan anonim ortaklıkların satışı yapılmış paylarını temsil eden ve tamamen ödenmiş olan sermaye tutarıdır.
- **Kitle Fonlaması Muafiyeti:** Kurulca yetkilendirilen platformlar aracılığıyla halktan para toplanması işlemi, izahname veya ihraç belgesi hazırlama yükümlülüğünden kanunen muaf tutulmuştur.
- **Müteselsil Sorumluluk:** Kamuyu aydınlatma belgelerini imzalayanların veya adına imza atılan tüzel kişilerin, yanlış bilgilerden kaynaklanan zararlardan birlikte ve tamamen sorumlu olmasıdır.
- **İzahname:** Halka arzda yatırımcıların bilinçli değerlendirme yapmasını sağlayan kapsamlı kamuyu aydınlatma belgesi.
- **İhraç Belgesi:** Halka arz edilmeksizin yapılan ihraçlarda araçların nitelik ve satış şartlarını içeren belge.
- **Halka Açık Ortaklık:** Payları halka arz edilmiş veya pay sahibi sayısı 500'ü aşmış anonim ortaklık.
- **Kayıtlı Sermaye Sistemi:** Yönetim kuruluna esas sözleşme tavanı kadar sermaye artırma yetkisi veren esnek sistem.
- **Tam ve Nakden Ödeme:** Halka açık ortaklıklarda pay bedellerinin taksitsiz (apelsiz) ve nakit olarak ödenmesi ilkesi.

Önemli Formüller

Borçlanma Aracı Sahipleri Kurulu Karar Nisabı

$$\text{Nisap} = \text{Nominal Tutar} \times 0.50$$

Nominal Tutar: Tedavüldeki tüm borçlanma araçlarının veya ilgili tertibin toplam nominal bedeli

Örnek: 100 milyon TL nominal değerli borçlanma aracı ihraç edilmişse, kurulda karar alınabilmesi için en az 50 milyon TL'lik temsilcinin olumlu oyu gerekir.

Borçlanma Aracı Sahipleri Kurulu Karar Nisabı

$$\text{Nisap} = \text{Nominal Tutar} \times 0.50$$

Nominal Tutar: Tedavüldeki borçlanma araçlarının toplam bedeli

Örnek: 100 Milyon TL nominal değerli ihraçta karar için 50 Milyon TL olumlu oy gerekir.

Önemli Noktalar

- İzahnamede yapılan değişiklikler bildirimden itibaren 7 iş günü içinde onaylanır; yatırımcılar bu yayımı takip eden 2 iş günü içinde taleplerini geri çekebilir.
- Pay sahibi sayısı 500'ü aşan anonim ortaklıklar ile 500 ortaklı kooperatiflerin kontrolündeki 50 milyon TL ciro yapan şirketler halka açık sayılır.
- Halka açık sayılan ortaklıklar, bu statüyü kazandıktan sonra en geç 2 yıl içinde paylarının işlem görmesi için borsaya başvurmakla yükümlüdür.
- Onaylanan bir izahname, ilk yayım tarihinden itibaren 12 ay boyunca gerçekleştirilecek yeni sermaye piyasası aracı ihraçları için geçerli kabul edilir.
- İzahname sorumluluğunda öncelik ihraççındır; tazmin edilemezse yönetim kurulu üyeleri ve aracılar kusurlarına göre sorumlu tutulabilir.
- Payların piyasa fiyatı nominal değer altındaysa, Kurul payların nominal değer altında bir fiyatla ihraç edilmesine özel izin verebilir.
- Halka açık ortaklık statüsünden çıkmak için pay sahiplerinin en az 2/3'ünün olumlu oyu veya toplam oyların 3/4'ü ile genel kurul kararı şarttır.
- İzahnamenin kendisi Ticaret Sicil Gazetesi'nde ilan edilmez; sadece nerede yayımlandığı tescil ve ilan edilerek kamuya duyurulur.
- İzahname onayı Kurul'un bir tavsiyesi veya bilginin doğruluğuna garanti değildir.
- İzahnameden doğan zararlardan birincil sorumlu ihraççıdır.
- İzahnamede değişiklik olursa yatırımcıların 2 iş günü içinde geri alma hakkı bulunur.
- İzahname yayım tarihinden itibaren 12 ay boyunca geçerlidir.
- Kitle fonlaması izahname ve ihraç belgesi yükümlülüğünden muaftır.

Sık Yapılan Hatalar

- İzahnamenin onaylanmasını Kurul'un şirkete kefil olması veya tavsiye vermesi şeklinde yorumlamak.
- Halka açık sayılan ortaklıklar için gereken 500 ortak sınırını 250 veya 1000 ile karıştırmak.
- İzahnamenin özet kısmının her durumda tek başına tazminat sorumluluğu doğuracağını düşünmek.

6. Kamuyu Aydınlatma Belgeleri, Sorumluluk Rejimi ve Halka Açık Ortaklık Esasları • Halka Açık Ortaklıklarda Sermaye Yapısı, Yönetim ve Pay Sahibi Hakları

Temel Kavramlar

- Kayıtlı Sermaye Sistemi:** Esas sözleşmede hüküm bulunmak kaydıyla, yönetim kuruluna TTK'nın sermaye artırımları hükümlerine tabi olmaksızın tavan dahilinde pay çıkarma yetkisi veren sistemdir.
- Çıkarılmış Sermaye:** Kayıtlı sermaye sistemine tabi olan anonim ortaklıkların satışı yapılmış paylarını temsil eden, tam ve nakden ödenmiş sermaye tutarını ifade eden kavramdır.
- Kâr Payı Avansı:** Halka açık ortaklıkların ara dönem finansal tablolarına dayanarak dağıtabileceği, bir hesap döneminde toplamı önceki yıl kârının yarısını aşamayan ön ödemedir.
- Örtülü Kazanç Aktarımı:** Ortaklıkların ilişkili oldukları kişilerle emsallere aykırı bedellerle işlem yaparak veya yapmaları gereken faaliyetleri yapmayarak malvarlıklarını azaltmaları yasaktır.
- İlişkili Taraf İşlemleri:** Nitelik ve niceliği Kurulca belirlenen, bağımsız yönetim kurulu üyelerinin onayına tabi olan veya onaylanmazsa genel kurul kararı gerektiren özellikli işlemlerdir.
- Yönetim Kontrolü:** Ortaklık oy haklarının %50'den fazlasına sahip olunması veya yönetim kurulu çoğunluğunu seçme/aday gösterme imtiyazına sahip olunmasıyla elde edilen güçtür.
- Zorunlu Pay Alım Teklifi:** Yönetim kontrolünün değişmesi halinde, kontrolü ele geçirenlerin diğer ortakların paylarını satın almak üzere yapmakla yükümlü oldukları çağrı işlemidir.
- Önemli Nitelikteki İşlemler:** Birleşme, bölünme veya imtiyaz değişikliği gibi yatırımcı kararlarını temelden etkileyen ve muhalif ortaklara ayrılma hakkı tanıyan stratejik kurumsal işlemlerdir.
- Ayrılma Hakkı:** Önemli nitelikteki işlemlere genel kurulda muhalif kalarak şerh koyan pay sahiplerinin, paylarını ortaklığa adil bir bedel üzerinden satarak çıkma hakkıdır.
- Ortaklıktan Çıkarma Hakkı:** Hâkim ortağın oy haklarının %98'ine ulaşması durumunda, azınlıkta kalan pay sahiplerinin paylarının iptalini ve kendisine satılmasını talep edebildiği haktır.
- Satma Hakkı:** Hâkim ortağın pay oranının %98 eşiğine ulaşması halinde, azınlık pay sahiplerinin paylarının adil bedelle satın alınmasını hâkim ortaktan talep etme yetkisidir.
- Gündeme Bağlılık İstisnası:** Halka açık ortaklıklarda SPK'nın görüşülmesini istediği hususların, genel kurul gündeminde olmasa dahi toplantı gündemine alınmasının zorunlu olması durumudur.
- Kayıtlı Sermaye Sistemi:** Yönetim kuruluna, esas sözleşmedeki tavan dahilinde genel kurul kararı olmaksızın sermaye artırma yetkisi veren sistemdir.
- Çıkarılmış Sermaye:** Kayıtlı sermaye sistemindeki ortaklıkların satışı yapılmış paylarını temsil eden sermaye tutarıdır.
- Örtülü Kazanç Aktarımı:** İlişkili kişilerle emsallere aykırı işlemler yaparak ortaklık kârını veya malvarlığını azaltma eylemidir.
- Ayrılma Hakkı:** Önemli nitelikteki işlemlere muhalif kalan ortağın, paylarını ortaklığa adil bir bedelden satıp çıkma hakkıdır.
- Pay Alım Teklifi:** Yönetim kontrolü değiştiğinde, hakim ortağın diğer ortaklara paylarını satın almayı teklif etme zorunluluğudur.

Önemli Formüller

Kâr Payı Avansı Üst Sınırı

$$KPA \leq (\text{ÖYK} / 2)$$

KPA: Bir hesap döneminde verilecek toplam kâr payı avansı • **ÖYK:** Bir önceki yıla ait dönem kârı

Örnek: Önceki yıl kârı 1.000.000 TL olan bir şirket, cari dönemde en fazla 500.000 TL kâr payı avansı dağıtabilir.

Ortaklıktan Çıkarma ve Satma Hakkı Eşiği

$$OH \geq \%98$$

OH: Ortaklığın toplam oy hakları oranı

Örnek: Bir ortak tek başına veya birlikte hareket ettikleriyle %98 oy hakkına ulaştığında azınlığı çıkarma hakkı kazanır.

Azami Kâr Payı Avansı Limiti

$$\text{Avans}_{\max} = K_{\text{önceki}} \times 0,50$$

Avans_max: Dağıtılabilecek toplam avans tutarı · **K_önceki:** Bir önceki yıla ait dönem kârı

Örnek: Önceki yıl kârı 1 Milyon TL ise, cari yılda verilecek toplam avans 500 Bin TL'yi geçemez.

Önemli Noktalar

- Kayıtlı sermaye sisteminde yönetim kuruluna verilen sermaye artırım yetkisi en çok 5 yıl süreyle geçerlidir.
- Yönetim kurulu kararlarına karşı iptal davası, kararın ilanından itibaren 30 gün içinde açılmalıdır.
- İlişkili taraf işlemlerine ilişkin tevsik edici belgelerin en az 8 yıl süreyle saklanması zorunludur.
- Üst üste 5 yıl zarar eden ortaklıklarda oy hakkı ve yönetim kurulunda temsil edilme imtiyazları Kurul kararıyla kaldırılır.
- Genel kurul çağrısı, ilan ve toplantı günü hariç en az 3 hafta önce yapılmalıdır.
- Önemli nitelikteki işlemlerde karar nisabı, katılan oy hakkının 2/3'üdür; ancak sermayenin yarısı hazırsa salt çoğunluk yeterlidir.
- Zorunlu pay alım teklifi yükümlülüğünü süresinde yerine getirmeyenlerin oy hakları kendiliğinden donar.
- Halka açık ortaklıkların esas sözleşme değişiklikleri için Sermaye Piyasası Kurulu'nun uygun görüşü alınması şarttır.
- Yönetim kuruluna sermaye artırma yetkisi en fazla 5 yıl için verilebilir.
- Ortaklıktan çıkarma ve satma hakları için oy hakkı eşiği %98'dir.
- İlişkili taraf işlemleri belgeleri en az 8 yıl saklanmalıdır.
- Genel kurul çağrısı toplantıdan en az 3 hafta önce yapılmalıdır.
- 5 yıl üst üste zarar eden şirkette imtiyazlar kaldırılabilir.

Sık Yapılan Hatalar

- Kayıtlı sermaye tavanının yönetim kurulu kararıyla artırılabilceğini sanmak (Genel kurul kararı ve esas sözleşme değişikliği şarttır).
- Kâr payı avansı limitini cari yıl kârı üzerinden hesaplamak (Bir önceki yıl kârı esas alınır).
- Ayrılma hakkının her genel kurul kararında doğacağını düşünmek (Sadece kanunda sayılan 'önemli nitelikteki işlemler' için doğar).

Formül Tablosu (hızlı bakış)

Formül adı	Formül
Borçlanma Aracı Sahipleri Kurulu Karar Nisabı	$Nisap = Nominal\ Tutar \times 0.50$
Kâr Payı Avansı Üst Sınırı	$KPA \leq (\ddot{O}YK / 2)$
Ortaklıktan Çıkarma ve Satma Hakkı Eşiği	$OH \geq \%98$
Azami Kâr Payı Avansı Limiti	$Avans_{max} = K_{onceki} \times 0,50$

Devamı ücretsiz kayıtle

Geniş Kapsamlı SPL modülünün **60 bölümünün 6 tanesi** bu PDF'te. Kalan 54 bölüm, konu anlatımı ve çıkmış soru tarzındaki soru bankası FinLisans'ta.

- ✓ Ücretsiz üyelikle soru çözmeye hemen başla — kredi kartı istemiyoruz.
- ✓ Tüm SPK/SPL dersleri için ders notu, özet ve formül kartları.
- ✓ Konu bazlı soru bankası, deneme sınavı ve yanlış analizi.
- ✓ Sesli ders anlatımı ile yolda/işte tekrar imkânı.
- ✓ İlerlemeni takip eden panel ve sınav geri sayımı.

Bu modülün güncel ve tam sayfası

<https://www.finlisans.com/ders-notlari/genis-kapsamli-spl>

Ücretsiz kayıt ol → <https://www.finlisans.com/auth/signup>

Son güncelleme: **17 Eylül 2026** · Kaynak: finlisans.com ders notları

Bu doküman sınavlara hazırlık amaçlı bir özettir; resmî kaynak yerine geçmez. SPL'nin yayımladığı güncel çalışma notlarını da takip ediniz.